

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ HELLENIC PSYCHIATRIC ASSOCIATION

Αθήνα 23/7/2009
Αρ. Πρωτ. 807

Προς
Το Σύλλογο Νοσηλευτών Ψυχιατρικών
Νοσοκομείων ΕΣΥ του Νομού Αττικής

Θέμα: Νοσηλεία –Φύλαξη ασθενών στα Ψυχιατρικά Νοσοκομεία βάσει των άρθρων 69-70 του Ποινικού Κώδικα.

Σε απάντηση του εγγράφου σας με αριθμό 40 /1-7-2009 , η Ε.Ψ.Ε θεωρεί σκόπιμο να σας γνωρίσει τα εξής επί του εξαιρετικά σημαντικού ζητήματος που θέτετε.

1. Η Ε.Ψ.Ε έχει επισημάνει αρμοδίως ότι η προβλεπόμενη από το Πρόγραμμα «ΨΥΧΑΡΓΩ» οριστική κατάργηση όλων των ειδικών Ψυχιατρικών Νοσοκομείων δεν έχει αντιμετωπίσει , όπως θα έπρεπε, όλα τα ειδικότερα παρεπόμενα προβλήματα μιας τόσο ριζικής αναδιάταξης των Ψυχιατρικών Υπηρεσιών της χώρας μεταξύ των οποίων είναι και το πρόβλημα της θεραπείας και ταυτόχρονα φύλαξης , στα πλαίσια ποινικής διαδικασίας και ύστερα από απόφαση της Δικαιοσύνης, ψυχικά πασχόντων προσώπων.

2. Η θεραπεία σε συνθήκες κράτησης ψυχικά πασχόντων προσώπων που παρέβησαν τον Ποινικό Νόμο ,αλλά κρίθηκαν ανίκανοι προς καταλογοισμό της προβλεπόμενης ποινής ,και η επίλυση των μειζόνων και δυσεπίλυτων προβλημάτων που μια τέτοια εν πολλοίς αντιφατική πρακτική συνεπάγεται ,ανήκει στην ευθύνη του Υπουργείου Δικαιοσύνης και όχι του Υπουργείου Υγείας . Σε αυτή την ευθύνη που το Υπουργείο Δικαιοσύνης από το έτος 1950 είχε αναλάβει δεν κατέστη δυνατό να ανταποκριθεί . (Από έγκυρες πληροφορίες που παρέχει ο κ. Χάρης Βαρουχάκης , μέλος της εξελεγκτικής Επιτροπής της Ε.Ψ.Ε. και τέως Διευθυντής της Ιατρικής Υπηρεσίας του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής , σε εγκύκλιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης με αριθμό 137559/30-12-1950 αναφέρεται επί λέξει ότι « ...ο απαλλασσόμενος ψυχοπαθής θα μετάγεται εις το εν Αθήναις Ψυχιατρικό Παράρτημα το οποίον πρόκειται να αναδιοργανωθεί εις Δικαστικόν Ψυχιατρείον εγκαθιστάμενον εις κατάλληλον κτίριον.». Η ανέγερση και η λειτουργία αυτού του Δικαστικού Ψυχιατρείου εκκρεμεί εδώ και περίπου εξήντα χρόνια.

3. Η εισαγωγή και παραμονή ψυχικά πασχόντων συνήθως για πολλά χρόνια και όχι σπάνια ισοβίως στα Δημόσια Ψυχιατρικά Νοσοκομεία επιβλήθηκε εξ ανάγκης και καταχρηστικά και συνεχίζεται ακόμη παρά το όσα

προβλήματα εξ αρχής δημιούργησε και παρά τις έντονες, τεκμηριωμένες και επίμονες διαμαρτυρίες του Ιατρικού Σώματος που έμεναν αναπάντητες. (Ο κ. Χ. Βαρουχάκης αναφέρεται ενδεικτικά στην με αριθμό 12124-3-1988 απόφαση της Επιστημονικής Επιτροπής του Ψυχιατρικού Νοσοκομείου Αττικής η οποία και έγινε αποδεκτή από το Δ.Σ του Νοσοκομείου αυτού. Η απόφαση αυτή στάλθηκε στις αρμόδιες δικαστικές αρχές, αλλά δεν είχε κανένα θετικό αποτέλεσμα.

4. Η Ε.Ψ.Ε επαναλαμβάνει λοιπόν και φρονεί ότι εκφράζει τις θέσεις όλων των ψυχιάτρων που εργάζονται στα απομείναντα ψυχιατρικά Νοσοκομεία ότι :

4.1. Σε κάθε ψυχικά πάσχοντα «κρατούμενο» ή μη, εκούσια ή ακούσια νοσηλευόμενο πρέπει να παρέχεται οποιοδήποτε θεραπευτικό μέσο που κατά την κρίση της θεραπευτικής ομάδας θα έχει ευνοϊκή επίδραση στην αποκατάσταση της ψυχικής του υγείας. Κανείς γιατρός ή άλλο μέλος της θεραπευτικής ομάδας δεν πρέπει να εξαναγκάζεται να παραβεί αυτή την αρχή.

4.2. Είναι γνωστό και γενικά πλέον αποδεκτό ότι ο αυστηρός εγκλεισμός προσώπων που εμφανίζουν ψυχική διαταραχή σε ελάχιστες περιπτώσεις και για ελάχιστο χρόνο είναι αναγκαίος, στις δε περισσότερες αποβαίνει εξαιρετικά επιβλαβής.

4.3. Είναι επίσης γνωστό και γενικά αποδεκτό ότι στα θεραπευτικά της ψυχικής διαταραχής μέτρα, με πολύ μεγάλη μάλιστα θεραπευτική αξία, πλην της φαρμακοθεραπείας ή της εξειδικευμένης ψυχοθεραπείας ανήκουν και μέθοδοι ή τεχνικές όπως π.χ. η ελεύθερη κίνηση των αρρώστων, η συμμετοχή σε προγράμματα οργάνωσης ελεύθερου χρόνου, η παρακολούθηση προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης, η χορήγηση αδειών εξόδου από το νοσοκομείο, η εντός ή εκτός του Νοσοκομείου ψυχαγωγία κ.τ.λ.

4.3. Κάθε πρακτική που παραγνωρίζει την θεραπευτική αξία αυτών των θεραπευτικών μέσων, που επιβάλλει περιοριστικά της ελευθερίας μέτρα και σε περιπτώσεις που δεν χρειάζονται ή με αυστηρότητα μεγαλύτερη από την απαιτούμενη ή για χρόνο μακρότερο από τον αναγκαίο, που παρεμποδίζει την πρακτική των ανοικτών θυρών και τη δημιουργία του κλίματος ελευθερίας και σεβασμού των δικαιωμάτων και της προσωπικότητας των νοσηλευομένων που πρέπει να επικρατεί σε κάθε Μονάδα Ψυχικής Υγείας, παρεμποδίζει σε μεγάλο βαθμό το θεραπευτικό έργο και αντιβαίνει ευθέως στις αρχές και τις αξίες της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης και στις σύγχρονες αντιλήψεις για την αντιμετώπιση της ψυχικής διαταραχής..

4.4. Οι Μονάδες Ψυχικής Υγείας του Ε.Σ.Υ είναι οργανωμένες (ή προσπαθούν να οργανωθούν) ,πρέπει να λειτουργούν και καταβάλλεται προσπάθεια να λειτουργούν σύμφωνα με τις αρχές και τις αξίες της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης και τις σύγχρονες αντιλήψεις για την ψυχική διαταραχή και την αντιμετώπισής της. Επομένως η νοσηλεία και η «κράτηση» σε αυτές επί χρόνο απροσδιόριστο και συνήθως πολυετή ψυχικά πασχόντων προσώπων για την μοίρα, τη ζωή και την μεταχείριση των οποίων άλλοι και όχι οι θεράποντές τους αποφασίζουν συνιστά επιστημονική, λογική αλλά και ηθική αντίφαση που μοιραία καταλήγει στη δημιουργία μειζόνων προβλημάτων και απαραδέκτων καταστάσεων. (Όπως π.χ. να υποχρεώνονται Διευθυντές κλινικών να κρατούν και να «θεραπεύουν» επί χρόνια μέσα στο Νοσοκομείο πρόσωπα για τα οποία επανειλημμένα αλλά εις μάτην έχουν αποφανθεί ότι θα έπρεπε να έχουν εξέλθει, ή να διώκονται νοσηλευτές για παράβαση καθήκοντος επειδή

ακριβώς έκαναν το καθήκον τους συμμορφούμενοι με τις εντολές των θεραπόντων για άρση ή χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων.

4.5. Η Ε.Ψ.Ε αναγνωρίζει ότι η επίλυση των πολλών και σοβαρών προβλημάτων που σχετίζονται με την νοσηλεία ψυχικά πασχόντων προσώπων που παρέβησαν τον ποινικό νόμο αλλά ταυτόχρονα κρίθηκαν ανίκανοι για να τους καταλογιστεί η πράξη τους συνιστά εξαιρετικά δυσχερές εγχείρημα, η ανάληψη όμως του οποίου δεν μπορεί να καθυστερήσει περαιτέρω. Και γι αυτό θεωρεί χρήσιμο να προσδιορίσει τις βασικές κατευθυντήριες γραμμές προς τις οποίες πρέπει να κινηθεί σχετικά η Πολιτεία. Συγκεκριμένα:

* Η νοσηλεία ασθενών αυτής της κατηγορίας σε Μονάδες Ψυχικής Υγείας του Ε.Σ.Υ. πρέπει να παύσει το ταχύτερο.

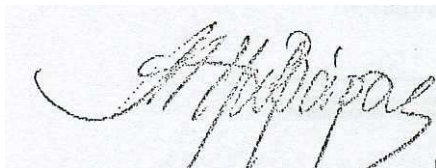
* Η ιδέα της οργάνωσης και λειτουργίας Δικαστικού Ψυχιατρείου πρέπει να μελετηθεί προσεκτικά και από πολλές πλευρές και ως προς τις κτιριακές και άλλες υλικού τύπου προδιαγραφές, αλλά και κυρίως ως προς τον τρόπο λειτουργίας του.

* Είναι βασική και κατεπείγουσα η ανάγκη ριζικής αλλαγής της σχετικής νομοθεσίας και κυρίως προς δύο βασικές κατευθύνσεις. Πρώτο τη λειτουργία εξειδικευμένου δικαστικού οργάνου που θα επιλαμβάνεται των σχετικών περιπτώσεων και δεύτερο πολύ μεγαλύτερη και ουσιαστικότερη συμμετοχή των θεραπόντων στη λήψη και την υλοποίηση των αποφάσεων.

Η Ε.Ψ.Ε εφ' όσον αναληφθεί τέτοια προσπάθεια είναι έτοιμη να προσφέρει τις υπηρεσίες της.

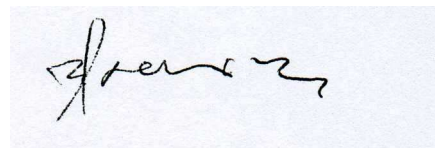
Για την Ε.Ψ.Ε

Νίκος Τζαβάρας

Πρόεδρος της Ε. Ψ. Ε.

Χ. Βαρουχάκης

Μέλος της Εξελεγκτικής Επιτροπής της Ε.Ψ.Ε.

Κοιν.: 1. Υπουργό Δικαιοσύνης κ. Νικόλαο Δένδια
2. Υπουργό Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κ. Δημήτριο Αβραμόπουλο
3. Πρόεδρο Αρείου Πάγου